

26-27

πρώτο θέμα
06.04.14

συνέντευξη

Η πρόεδρος
της Ένωσης Δικαστών
και Εισαγγελέων,
αρεοπαγίτης
**Βασιλική
Θάνου-
Χριστοφίλου**

χαρακτηρίζει
επισημάνει
την αξιολόγηση
της Κομισιόν για
το δικαστικό σύστημα

Οξύτατο πρόβλημα δυσλειτουργίας στη Δικαιοσύνη με παράλληλη αύξηση της εγκληματικότητας προκαλεί η οικονομική κρίση που διέρχεται η χώρα. Αυτό επισημαίνει στο «ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ» η πρόεδρος της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων, αρεοπαγίτης Βασιλική Θάνου-Χριστοφίλου, η οποία εκφράζει την ιδιαίτερη ανησυχία των δικαστών για την κατάσταση στις φυλακές της χώρας, οι οποίες ασφυκτούν από τον αυξημένο αριθμό των κρατουμένων.

του Παναγιώτη
Τσιμπούκη

ttsimpoukis@protothema.gr

Για τις προφυλάξεις κρίνει ότι δεν γίνονται με μεγάλη ευκολία από τους συναδέλφους της, εκτός από ορισμένες μεμονωμένες περιπτώσεις όπου πράγματι παρατηρείται μεγάλη αυστηρότητα. Η ανώτατη δικαστική λειτουργός θεωρεί ότι η κυβέρνηση υποχρεούται να συμμορφωθεί προς τις αποφάσεις του Μισθοδικείου και να δώσει αναδρομικά τις περικοπές των δικαστών, πολύ περισσότερο μάλιστα όταν ο πρωθυπουργός δεσμεύτηκε ότι θα συμμορφωθεί στις αποφάσεις του Μισθοδικείου.

Τέλος, η κυρία Θάνου χαρακτηρίζει επισημάνει την αξιολόγηση της Κομισιόν για το δικαστικό σύστημα που κατατάσσει την Ελλάδα στις τελευταίες θέσεις και αποκαλύπτει ότι η Ένωση Δικαστών και Εισαγγελέων αντέδρασε έντονα, καθώς η αξιολόγηση βασίστηκε σε εσφαλμένους δείκτες. Ηδη για την αξιολόγηση αυτή θα υπάρξουν διορθωτικές κινήσεις από το Συμβούλιο της Ευρώπης. Πρέπει να επισημανθεί ότι η Ελλάδα αξιολογήθηκε ως η τρίτη χειρότερη χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση στην απονομή Δικαιοσύνης. Σε μια κλίμακα που κυμαίνεται από το 0 έως το 4 η χώρα μας είναι τελευταία στην Ε.Ε. με επίδοση 1,5 και η Κύπρος προτελευταία με επίδοση 2, ενώ στις πρώτες θέσεις με επίδοση 4 βρίσκονται η Γερμανία, η Γαλλία, η Εσθονία, η Λουξεμβούργο, η Μάλτα, η Αυστρία, η Πορτογαλία, η Σλοβενία, η Φινλανδία, η Σουηδία.

- Η οικονομική κρίση επέδρασε στη λειτουργία της Δικαιοσύνης και με ποιον τρόπο; Η οικονομική κρίση έχει πολλές αρνητικές επιπτώσεις στη λειτουργία της Δικαιοσύνης. Συγκεκριμένα, λόγω της μη πρόληψης νέων δικαστικών υπαλλήλων στις θέσεις όσων συνταξιοδοτήθηκαν έχουν δημιουργηθεί πολλά κενά, τα οποία σε συνδυασμό με αυτά των οργανικών θέσεων των δικαστικών λειτουργών, κυρίως στον

«Κρίση και
εγκληματικότητα
προκάλεσαν
δυσλειτουργίες
στη Δικαιοσύνη»

πρώτο βαθμό, δημιουργούν οξύ πρόβλημα δυσλειτουργίας των δικαστηρίων. Επίσης, η βαθιά οικονομική κρίση επέφερε μεγάλη αύξηση εγκληματικότητας τόσο στα οικονομικά εγκλήματα όσο και σε εκείνα του κοινού ποινικού δικαίου (κλοπές, ληστείες κ.λπ.), με αποτέλεσμα τον υπερπληθυσμό των ποινικών υποθέσεων ενώπιον των δικαστηρίων, αλλά και τη δημιουργία ασφυκτικού αριθμού στους εγκλείστους φυλακών. Ακόμη, προκλήθηκε υπερφόρτωση των Ειρηνοδικίων από τις χιλιάδες αιτήσεις για ρύθμιση των οφειλών των υπερχρεωμένων οφειλετών προς τις τράπεζες. Τέλος, οι υπερβολικές μειώσεις στις αποδοχές των δικαστών (συνολικό ποσοστό 60%) δημιουργούν μεγάλο πρόβλημα στην άσκηση των καθηκόντων τους διότι, κυρίως όσοι υπηρετούν εκτός της μόνιμης κατοικίας τους, με μεγάλη δυσκολία αντιμετωπίζουν τα έξοδα διαμονής και μετακινήσεων, τα οποία καλύπτουν με δικές τους δαπάνες.

- Πώς σχολιάζετε τις αποφάσεις του Μισθοδικείου που έκριναν αντισυνταγματικές τις τελευταίες μειώσεις των αποδοχών σας; Οι δικαστικοί λειτουργοί άσκησαν προσφυγές και προσέβαλαν ως αντισυνταγματικές τις τελευταίες (τρίτες κατά σειρά) περικοπές των αποδοχών τους. Με αποφάσεις του Μισθοδικείου (στη σύνθεση του οποίου η πλειοψηφία δεν αποτελείται από δικαστές αλλά από καθηγητές των νομικών σχολών και δικηγόρους) κρίθηκε ότι οι μειώσεις αυτές είναι αντίθετες προς τις συνταγματικές αρχές της ισότητας των τριών εξουσιών (και άρα και της ισότητας οικονομικής μεταχείρισης) και της δικαστικής ανεξαρτησίας. Οι αποφάσεις αυτές ορθώς έκριναν, αφού με τις διαδοχικές μειώσεις του μισθού μας, που έφτασαν στο υπερβολικό συνολικό ποσοστό του 60%, προφανώς παραβιάζονται οι ως άνω συνταγματικές αρχές, καθώς και η συνταγματική διάταξη που επιβάλλει ειδική μισθολογική μεταχείριση στους δικαστές ώστε να διασφαλίζεται η ανεξαρτησία τους.

- Το Μισθοδικείο δικάωσε όλους τους συναδέλφους σας, όμως καμία άλλη κατηγορία πολιτών (εκτός των ενστόλων) δεν έχει δικαιοδοσία. Η Δικαιοσύνη έχει δύο μέτρα και δύο σταθμά; Οι δικαστές με τις αποφάσεις τους προστατεύουν τα ατομικά και εργασιακά δικαιώματα (απολυμένων, συνταξιούχων κ.ά.), δέχονται τις αιτήσεις των υπερχρεωμένων οφειλετών και μειώνουν σημαντικά τις οφειλές τους προς τις τράπεζες και, τέλος, καθύστερουν αντισυνταγματικά πολλά από τα μνημονιακά μέτρα (χαράτσι της ΔΕΗ, μειώσεις μισθού ενστόλων κ.λπ.). Επομένως, η Δικαιοσύνη αποτελεί το καταφύγιο του αδικούμενου πολίτη.

- Πιστεύετε ότι η κυβέρνηση θα εφαρμόσει τις αποφάσεις του Μισθοδικείου; Σε συναντήσεις που είχαμε με τον πρωθυπουργό και

τον υπουργό Οικονομικών, στις οποίες παρίστατο και ο υπουργός Δικαιοσύνης, δεσμεύτηκαν ότι η κυβέρνηση θα προχωρήσει άμεσα στην εφαρμογή των ως άνω αποφάσεων. Εξάλλου στο κράτος δικαίου η εκτελεστική εξουσία υποχρεούται να συμμορφώνεται με τις δικαστικές αποφάσεις.

- Πολλές φορές κατηγορούν τους δικαστικούς λειτουργούς για εσφαλμένες αποφάσεις. Πιστεύετε ότι οι δικαστές διαθέτουν επιστημονική επάρκεια; Η συντριπτική πλειοψηφία των δικαστών και εισαγγελέων διαθέτει τόσο επαρκή επιστημονική κατάρτιση όσο και ευσυνειδησία και αμεροληψία. Η εσφαλμένη κρίση ή οι εσφαλμένοι χειρισμοί που πιθανόν έγιναν σε ορισμένες περιπτώσεις δεν πρέπει να αναδεικνύονται και να αποδίδονται γενικευμένα στους δικαστές, ούτε πρέπει να αγνοείται το ευδόκιμο και ποιοτικό έργο της συντριπτικής πλειοψηφίας εξ αυτών. Εξάλλου, σικανά η αρνητική κριτική δεν είναι αντικειμενική, αλλά ασκείται αιτών και μόνον επειδή η συγκεκριμένη δικαστική απόφαση δεν είναι αρεστή σε ορισμένα πρόσωπα.

- Πώς σχολιάζετε το ότι η έκθεση αξιολόγησης του δικαστικού συστήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Κομισιόν) κατατάσσει την Ελλάδα στις τελευταίες θέσεις; Η αξιολόγηση αυτή είναι επισφαλής διότι βασίστηκε σε δείκτες που διαφοροποιούνται από χώρα σε χώρα, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες των δικονομικών συστημάτων και άλλων παραγόντων. Η ελληνική Ένωση Δικαστών και Εισαγγελέων, καθώς και άλλες εθνικές δικαστικές ενώσεις αντιδράσαμε έντονα, υπογραμμίζοντας ότι το δικαστικό σύστημα δεν επιτρέπεται να αξιολογείται με ποσοτικά κριτήρια, αλλά με την ποιότητα της λειτουργίας του. Επίσης πρέπει να προσμετράται η ένταση της οικονομικής κρίσης, αλλά και ο μεγάλος αριθμός των υποθέσεων (όπως συμβαίνει στην Ελλάδα). Ηδη το Συμβούλιο της Ευρώπης συμπερίσχε τις δικαιοδικές διαμαρτυρίες μας και απέστειλε ψήφισμα στην Κομισιόν με το οποίο την καλεί να επαναλάβει το εγχείρημα αφού προηγουμένως προβεί σε διαβούλευση με τα κράτη-μέλη και λάβει υπόψη τα ειδικά χαρακτηριστικά των εθνικών δικαστικών συστημάτων.

- Οι προφυλακίσεις γίνονται πλέον με πολύ μεγάλη ευκολία, ενώ παράλληλα επιβάλλονται τεράστια χρηματικά ποσά, πρωτοφανή για τα ελληνικά δεδομένα, ως περιοριστικοί όροι για τη μη προφυλάκιση εμπλεκομένων σε ένομες πράξεις. Υπάρχει σκοπιμότητα, είναι υπερβάλλων ζήλος των συναδέλφων σας ή συμβαίνει κάτι άλλο; Η προφυλάκιση ή η καταβολή εγγύησης επιβάλλονται στον φερόμενο ως δράστη κατά την κρίση του δικαστικού λειτουργού ανάλογα με την επικινδυνότητα της πράξης, με το αν είναι ύποπτος φυγής ή αν υπάρχει κίνδυνος τέλεξης παρόμοιων πράξεων. Ο δικα-

στικός λειτουργός οφείλει να είναι αντικειμενικός και αμεροληπτικός και να κρίνει με βάση, μόνο, τα στοιχεία της δικογραφίας και τον νόμο, χωρίς να επηρεάζεται από οτιδήποτε ή οποιονδήποτε. Δεν συμφωνώ ότι οι προφυλακίσεις γίνονται με μεγάλη ευκολία. Πιθανόν όμως σε συγκεκριμένες, μεμονωμένες περιπτώσεις να υπάρχει υπερβολική αυστηρότητα.

- Καμία ανακοίνωση των δικαστικών ενώσεων δεν αφορά θέματα κοινωνικού ενδιαφέροντος παρά μόνο τα μισθολογικά σας. Ο δικαστής δεν πρέπει να έχει κοινωνικό πρόσωπο και να συμμετέχει στα κοινά; Ο δικαστής καλείται να κρίνει με τις αποφάσεις του τα περισσότερα από τα κοινωνικά θέματα όταν οι πληττόμενοι προσφεύγουν ενώπιον των δικαστηρίων (απολύσεις, απεργίες, μειώσεις μισθών, δάνεια τραπεζών κ.λπ.). Επομένως, δεν επιτρέπεται να παίρνει θέση και να εκφράζει άποψη εκ των προτέρων επί των θεμάτων αυτών.

- Κρίνετε ότι θα βοηθούσε τους νέους συναδέλφους σας, για να έχουν συνείδηση των ποινών που επιβάλλουν, μετά την αποφοίτησή τους από την Εθνική Σχολή Δικαστών το να παρέμεναν υποχρεωτικά για μερικές μέρες σε μια φυλακή; Αυτό θα ήταν πολύ υπερβολικό. Όμως, η Ένωση Δικαστών και Εισαγγελέων διοργανώνει επισκέψεις στις φυλακές ώστε οι δικαστικοί λειτουργοί να λαμβάνουν γνώση των συνθηκών που επικρατούν εκεί.

- Οι φυλακές ασφυκτούν, οι δικαστές «απονέμουν» ποινές φυλάκισης και καμία δικαστική ένωση δεν έχει θέσει θέμα για την ισχύουσα κατάσταση στον χώρο των καταστημάτων κράτησης. Δεν ακούγεται περίεργο; Οι δικαστές και οι εισαγγελείς παρακολουθούν με ιδιαίτερη ανησυχία την κατάσταση στο σωφρονιστικό σύστημα, που οφείλεται κυρίως στον ασφυκτικό αριθμό των εγκλείστων εξαιτίας της αύξησης της εγκληματικότητας. Οι δικαστικοί λειτουργοί ασφαλώς δεν έχουν ευθύνη για την κατάσταση αυτή. Εξάλλου, όταν αποδεικνύεται ότι κάποιος είναι ένοχος δεν είναι δυνατόν ο δικαστής να αποφύγει να κηρύξει την ενοχή και να επιβάλει ποινή επειδή υπάρχει ασφυξία στις φυλακές.

- Είναι θετικό το νομοθετικό μέτρο που προωθεί το υπουργείο Δικαιοσύνης και προβλέπει -στα οικονομικά εγκλήματα- ότι αν ο κατηγορούμενος αποδώσει τα ποσά για τα οποία κατηγορείται να μπορεί να έχει ελαφρύτερη ποινή; Παρόμοια ρύθμιση ισχύει σε όλα σχεδόν τα κράτη. Στόχος της Δικαιοσύνης στα οικονομικά εγκλήματα πρέπει να είναι η αποκατάσταση της βλάβης του παθόντος και όχι η υπερβολική αυστηρότητα έναντι του κατηγορουμένου. Η αποκατάσταση αυτή πρέπει να διευκολύνεται και προς αυτή την κατεύθυνση κινείται η εν λόγω νομοθετική ρύθμιση.